

УДК 76.038.532:087.5(477)«19/20»
DOI 10.32461/2226-3209.1.2026.356255

Цитування:

Садовенко С. М. Ілюстрація дитячої книжки кінця XX – початку XXI століття в Україні як засіб візуальної комунікації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2026. № 1. С. 145–151.

*Садовенко Світлана Миколаївна,
доктор культурології, професор,
професор кафедри музичного мистецтва
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв,
заслужений діяч мистецтв України
<https://orcid.org/0000-0001-9166-5259>
svetlanasadovenko@ukr.net*

Sadovenko S. (2026). Children's Book Illustration of the Late 20th – Early 21st Century in Ukraine as a Means of Visual Communication. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 145–151 [in Ukrainian].

ІЛЮСТРАЦІЯ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ В УКРАЇНІ ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Мета дослідження – розкрити ілюстрацію дитячої книжки кінця XX – початку XXI століття в Україні як засіб візуальної комунікації, що поєднує естетичні, педагогічні й соціокультурні функції. **Методологія** ґрунтується на порівняльно-історичному підході для фіксації змін у видавничому полі й поліграфічних практиках; структурно-семіотичному аналізі для опису візуальних кодів обкладинки, перитексту та ілюстративного розвороту; застосуванні елементів іконографічного, композиційного й колористичного аналізу для встановлення способів образотворення; використанні культурологічної інтерпретації для пояснення комунікативних функцій ілюстрації дитячої книжки у взаємодії «текст – образ – читач». **Наукова новизна дослідження** полягає у запропонованому інтегративному трактуванні ілюстрації дитячої книжки як комунікативної системи, де авторські образотворчі рішення забезпечують змістову конкретизацію тексту, регулювання емоційного тону читання та формування візуальної грамотності дитини. Аргументовано релевантність підходів мистецької критики та освітніх аспектів, які окреслюють інтерпретаційні стратегії ілюстратора й педагогічну функцію образу. **Висновки.** У результаті дослідження ілюстрація дитячої книжки України кінця XX – початку XXI століття постає засобом візуальної комунікації, що поєднує естетичні, педагогічні й соціокультурні функції. Спадкоємність традицій книжкової графіки та прискорення технологічної модернізації змінюють виробничі стандарти, професійну роль ілюстратора та спектр художніх технік. Авторська ілюстрація дитячої книжки посилює функції ідентифікації видання та організації читання, а цифрові засоби збільшують стилістичну варіативність без зменшення значущості рисунка, композиції та колористики. Перспективним напрямом подальших досліджень є розширення емпіричного корпусу конкретних дитячих видань кінця XX – початку XXI століття з урахуванням нормативних вимог до поліграфічного виконання та аналізом читацької рецепції.

Ключові слова: дитяча книжка, ілюстрація дитячої книжки, українська книжкова графіка, візуальна комунікація, авторська ілюстрація, цифрова графіка.

Sadovenko Svitlana, Doctor of Cultural Studies, Professor, Professor at the Department of Musical Art, Educational and Scientific Institute of Performative Arts, National Academy of Culture and Arts Management, Honoured Art Worker of Ukraine

Children's Book Illustration of the Late 20th – Early 21st Century in Ukraine as a Means of Visual Communication

The purpose of the study is to reveal the illustration of children's books of the late 20th – early 21st centuries in Ukraine as a means of visual communication that combines aesthetic, pedagogical, and socio-cultural functions. **The methodology** is based on a comparative-historical approach to record changes in the publishing field and printing practices; structural-semiotic analysis to describe the visual codes of the cover, peritext, and illustrative spread; the application of elements of iconographic, compositional, and coloristic analysis to establish methods of image creation; the use of cultural interpretation to explain the communicative functions of children's book illustrations in the interaction 'text – image – reader'. **The scientific novelty** of the study lies in the proposed integrative interpretation of children's book illustration as a communicative system, where the author's visual solutions provide the content concretisation of the text, regulation of the emotional tone of reading and the formation of the child's visual literacy. The relevance of the approaches of art criticism and educational aspects, which outline the interpretative strategies of the illustrator and the pedagogical function of the image, is argued. **Conclusions.** As a result of the study, the

illustration of a children's book in Ukraine of the late 20th – early 21st centuries appears as a means of visual communication that combines aesthetic, pedagogical, and socio-cultural functions. The combination of the continuity of the traditions of book graphics and accelerated technological modernisation changes production standards, the professional role of the illustrator and the range of artistic techniques. The author's illustration of a children's book enhances the functions of identifying the publication and organising reading, and digital tools increase stylistic variability without reducing the significance of the drawing, composition, and colour. A promising direction for further research is to expand the empirical corpus of specific children's publications of the late 20th and early 21st centuries, taking into account regulatory requirements for printing and analysing reader reception.

Keywords: children's book, children's book illustration, Ukrainian book graphics, visual communication, author's illustration, digital graphics.

Актуальність теми дослідження. Ілюстрація дитячої книжки в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття є індикатором змін у художніх практиках і культурній інфраструктурі читання, оскільки поєднує книжкову графіку, дизайн видання, педагогічні завдання дитячого читання та інституційну логіку видавничого виробництва. Вивчення цього об'єкта потребує одночасного врахування образної системи ілюстрації та соціокультурних умов її створення й функціонування. Значущість проблематики підсилюється тим, що саме дитяча книга формує ранній досвід взаємодії з візуальною культурою й встановлює базові моделі читацької компетентності, де роль образу є співмірною або навіть домінантною щодо тексту.

Кінець ХХ століття та перші десятиліття ХХІ століття позначені переходом від переважно аналогових способів графічного виробництва до гібридних і цифрових практик, що істотно вплинуло на технології ілюстрування, верстку та поліграфічне відтворення. Дослідження сучасної української ілюстрації дитячої книжки фіксують паралельне загострення питань професійної ідентичності ілюстратора, якості друку, серійного дизайну та комунікативної ролі обкладинки як первинного носія інформації про книгу. Зміни в статусі книги в цифрову добу спричинили підвищення вимог до перитексту та до авторської виразності образотворчого ряду, оскільки матеріальна книга часто сприймається як культурний об'єкт із підвищеною символічною цінністю. Дизайнерські студії щодо авторської ілюстрації як засобу комунікації, дозволяють розглядати ілюстрацію дитячої книжки як актуальну, адресовану читачеві візуальну комунікацію, яка структурує очікування та формує установку на читання.

Аналіз досліджень і публікацій. Наукові публікації, зорієнтовані безпосередньо на дитячу книжкову ілюстрацію, підкреслюють її специфіку як виду книжкової графіки, де образ часто виконує провідну функцію змістового

конструювання читання, а техніка та художня манера добираються з урахуванням вікової психології та педагогічних задач.

Науковці І. Рябінова, О. Токарев, Л. Ямроз висвітлюють художньо-образні особливості і типові техніки виконання сучасної дитячої книжкової ілюстрації, що дозволяє узгодити аналіз стилістики з виробничими процедурами [11, 286–288]. Автори слушно наголошують на тому, що «сама ілюстрація є невід'ємною частиною дитячої книжки, що замість доповнення до тексту стає основною частиною розповіді» [11, 286]. Адаже «занурення маленького читача у світ подій, описаних в книжці» [11, 286], є головною функцією ілюстрації. Для цього «характери героїв мають бути добре зрозумілими, емоційно насиченими та запам'ятовуваними» [11, 287]. Тому художник має поставити за мету «відійти від раціональності і логічності людського життя і поринути у казковий світ» [11, 287] самому і мовою ілюстрації дитячої книжки збагачувати «внутрішній світ дитини, її фантазію, мислення» та формувати світогляд [11, 288].

Насиченість візуального поля «комп'ютерною графікою» фіксує Андрій Майовець [7, 179]. Аналізуючи художньо-стилістичну мову ілюстрацій, зокрема випускників Львівської національної академії мистецтв кінця ХХ – початку ХХІ століття Мар'яни Качмар (Фляк), Христини Рейнарович, Анастасії Стефурак, Романи Романишин, Андрія Лесіва, автор підкреслює, що «попри поширену загальну думку про “попсовість” чи “рафінованість” малюнків, створених на комп'ютері, художники своїми творами демонструють протилежне – авторський рисунок, індивідуальна стилізація дійових персонажів і яскраве кольорове вирішення» [7, 179]. «Великої теплоти та душевності сповнені дійові персонажі ілюстрацій до віршів, оповідань і казок українських і зарубіжних авторів у львівському книговидаванні. Ілюстративний матеріал відповідає потребам зацікавлених сучасних дітей дошкільного та молодшого

шкільного віку», – наголошує А. Майовець [7, 179].

Дизайнерські підходи до авторської ілюстрації як до інструменту комунікації уточнюють функції ілюстрації в первинному контакті з аудиторією, дозволяють коректно описувати перитекст дитячої книги як адресовану читачеві візуальну інформацію. Вони переводять увагу від «ілюстрації як прикраси» до «ілюстрації як засобу комунікації» [3, 52–63]. Науковиця Ольга Ганоцька зауважує, що «ілюстрація, зокрема українська, має багатий історичний контекст, що відображає важливі культурні та соціальні процеси» [3, 53].

Дослідниця Ю. Кадоркіна, розглядаючи специфіку сучасної книжкової графіки, наголошує, що «в еру цифрових технологій, коли все більше людей обирають замість друкованих книг цифрові аналоги, книга стає елементом колекціонування, мистецьким об'єктом. Для графіка, ілюстратора, художника є важливим створити якісний, цілісний твір, що сприятиме розкриттю сюжету твору, створить загальний настрій книги» [5, 19]. Авторка акцентує на затребуваності «на ринку саме українських видань», адже, «на сьогоднішній день на ринку з'являються видання ілюстровані високопрофесійними сучасними українськими художниками, які слідкують за світовими тенденціями та експериментують» [5, 21].

Книжкові студії та дослідження дизайну дитячої книги пропонують інструменти аналізу композиційних і типографічних рішень, взаємодії тексту й зображення, а також критеріїв оцінки дизайну як системи елементів, що формують читачеву рецепцію. Ганна Новік і Поліна Земцова, досліджуючи особливості сучасної української книжкової графіки на прикладі видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», окреслюють відмінності в оформленні книжкової продукції для дитячої аудиторії [8, с. 95–103]. Авторки визначають, що «хороша ілюстрація – та, яка сприймається як частина тексту, як щось, що не просто доповнює, а щось необхідне» [8, 100] і висновують, що «для того, щоб створити якісну ілюстрацію, художник має перейнятися духом книги, зрозуміти головну думку тексту і навіть самого автора» [8, с. 100].

Дослідниця Марина Токар, аналізуючи наукові розвідки, що висвітлюють мистецтвознавчі дослідження ХХ ст. книжкової ілюстрації української дитячої літератури, слушно зауважує, що «мистецтвознавча наука приділяє помітну

увагу проблемам розвитку графічного мистецтва в Україні ХХ – початку ХХІ століття. Особливі зусилля докладено науковцями, такими як О. Лагутенко, Ю. Бірюльов, Л. Соколюк та ін. <...> Утім, книжкова графіка часу другої пол. ХХ – поч. ХХІ ст. <...>, її дитяче відгалуження поки що не отримало належного наукового висвітлення та продовжує бути полем дослідницького пошуку» [12, с. 105].

Важливим є нормативний сегмент документів Держспоживстандарту України (ДСТУ 29.6-2002) і Міністерства охорони здоров'я України (Наказ № 13 від 18.01.2007), які задають регламентовані вимоги до конструкції видання, поліграфічного виконання та придатності матеріалів для дитячої аудиторії. ДСТУ використано як основу для контролю параметрів поліграфічної якості (насамперед, у частині загальних технічних вимог до дитячих видань), тоді як санітарні норми – критерій безпечності матеріалів і допустимості експлуатаційних характеристик друкованої продукції для дітей. Поєднання цих документів забезпечує коректне розмежування естетико-художніх критеріїв ілюстрування та обов'язкових вимог до матеріальної форми книги, що важливо для відтворюваності оцінювання [4; 10].

Наявність зазначених та інших праць актуалізує потребу дослідження ілюстрації дитячої книжки кінця ХХ – початку ХХІ століття в Україні як засобу візуальної комунікації, що поєднує естетичні, педагогічні й соціокультурні функції та водночас залежить від інституційних умов видавничого виробництва та параметрів рецепції. Уваги також потребує узгодження мистецтвознавчо-культурологічного аналізу образної системи з нормативним полем поліграфічних і гігієнічних вимог до дитячих видань, які прямо впливають на вибір техніки, колористики та читабельності та поєднують естетичні, педагогічні й соціокультурні функції.

Мета дослідження полягає у розкритті ілюстрації дитячої книжки кінця ХХ – початку ХХІ століття в Україні як засобу візуальної комунікації, що поєднує естетичні, педагогічні й соціокультурні функції.

Виклад основного матеріалу. Комунікативні функції авторської ілюстрації особливо виразні на рівні зовнішньо-оформлювальних компонентів видання дитячої книжки кінця ХХ – початку ХХІ століття в Україні. Обкладинка, форзаци, шмуцтитули та композиційно-шрифтові рішення виконують роль первинної візуальної інформації про

книгу, задають жанрову й вікову адресацію та формують очікування від читання.

Ілюстрація всередині книги узгоджує образний ряд із композицією розвороту, підтримує ритм читання, регулює інтенсивність візуальних подразників та забезпечує баланс між читабельністю тексту і насиченістю образу, тим самим, виконує комунікативні завдання. Важливо підкреслити необхідність системного проектування ілюстративного циклу – послідовності сцен, єдності стилю, узгодження масштабу персонажів та повторюваності візуальних маркерів. Такий підхід особливо важливий для дитячих видань, де зорові опори є умовою змістової цілісності читання.

Ілюстрація дитячої книжки кінця ХХ – початку ХХІ століття в Україні поєднує естетичні, педагогічні й соціокультурні функції та водночас залежить від інституційних умов видавничого виробництва і виконує змістотвірну та навчально-комунікативну функцію. Ілюстрація співвідноситься з текстом. Вона конкретизує персонажів, простір і дію, задає емоційний тон читання та спрямовує/концентрує увагу дитини. У цьому сенсі ілюстрація виступає складником педагогічної медіації, який може підтримувати процес розуміння та запам'ятовування, стимулювати уяву й розвивати візуальну грамотність.

Ілюстрація дитячої книжки разом зі спрямуванням уваги, структурує уявлення про персонажів і ситуації, задає емоційно-оцінні установки дитячої рецепції. Візуальна складова включається в комунікацію «дорослий – дитина» як інструмент спільного обговорення, інтерпретації й педагогічного супроводу читання. Як спостерігають науковиці Тетяна Андрющенко і Олена Бережна, «шрифтове оформлення видань для дітей має бути чітким, зрозумілим та читабельним, щоб юні читачі не втомлювались і розуміли зміст тексту. Від ілюстративного та шрифтового оформлення видань для дітей залежить, наскільки дитина зможе сприйняти та зрозуміти текст, наскільки вона буде зацікавлена книжковим виданням і наскільки зможе запам'ятати прочитану інформацію» [1, 91].

На початку 2000-х простежується тенденція до «вигадливих способів» створення ілюстрацій за рахунок поєднання нетрадиційних матеріалів, фотофактур і комп'ютерного опрацювання, де технологічна комбінаторика розглядається як похідна від авторської художньої ідеї. Приміром, книжки,

ілюстровані художником Максимом Паленком, який «вірний» традиції, і водночас «не цурається і «принад часу» – комп'ютера та його можливостей» [6, 47], у 2009 році було двічі визнано одним із найкращих видань року («Джури характерники» Володимира Рутківського). Знаний видавець Іван Малкович зауважував, що художник М. Паленко немов продукує паралельну книжку в книжці. Як зазначає А. Майовець, «ілюстрації цього художника довго роздивляешся, бо вже знаєш, що там не все так просто, і в них обов'язково знайдеш якусь хитру «штучку» – шаблі в купі снопів, смертельні стріли, що летять із перецвілої кульбабки, чи шашлички, нанизані на вуса-шампури пірата» [6, с. 48]. Визначаючи стилістичні особливості ілюстрацій М. Паленка, автор слушно виокремлює «велику фантазію, казковість зображуваного митцем, фантазмагорію з ретельним пропрацюванням деталей в рисунку, високу професійну культуру штрихового ансамблю <...>, а це: туш, перо, митець застосовує всередині книги, – в оформленні тексту оповідань і казок. Натомість, в оздобі обкладинки чи палітурки він використовує мішані техніки – включаючи комп'ютерну графіку» [6, 48]. Ілюстрації художника є реальним засобом візуальної комунікації з читачами.

Періодизація розвитку сучасної української книжкової ілюстрації кінця ХХ – початку ХХІ століття в Україні дає підстави виокремлювати щонайменше три умовні етапи: 1) кінець 1980-х – 1990-ті роки як час структурної перебудови книжкового виробництва й пошуку нових моделей у видавничій сфері; 2) 2000-ті роки як період відновлення поліграфічної якості та інтенсифікації дизайнерських практик; 3) 2010-ті – початок 2020-х років як етап активної цифровізації, стилістичного розмаїття та посилення серійної/брендової логіки дитячих видань. Така періодизація потребує уточнення на емпіричному корпусі конкретних книг, однак відповідає загальним тенденціям, зафіксованим у дослідженнях історії й проблем розвитку книжкової ілюстрації [13, с. 220–233].

Освітні аспекти книжкової ілюстрації аргументуються через адаптацію підходів, розроблених у дослідженнях сучасної ілюстрації до драматичного твору. Ці студії актуалізують критерії відповідності образу текстовій структурі, інтерпретаційної коректності та здатності ілюстрації підтримувати формування естетичної

компетентності. Дитяча книга має споріднену логіку: ілюстрація опосередковує вхід дитини в художній світ твору, переводить абстрактні вербальні описи у конкретні візуальні схеми, підтримує розвиток образної пам'яті й чутливості до стилістичних відмінностей. Як зауважує Емілія Огар, «зображення у дитячих книжках виконують інтерпретаційну, пізнавально-навчальну, виховну, естетичну, доповнювальну функції» [9, 142].

Стилістичний репертуар української дитячої ілюстрації рубежу століть варто окреслювати як множинність художніх манер, що корелюють із жанром тексту, віковою адресацією та дизайнерським задумом. Чітко простежується співіснування декоративно-синтетичних, лінійно-графічних та живописних рішень, кожне з яких по-різному організує простір сторінки й тип взаємодії з текстом. Підкреслимо й відмінності ілюстрування поетичних і прозових текстів. У поезії підсилюється роль ритму сторінки й асоціативності образу, тоді як у прозі домінує послідовна сценічність і конкретизація дії.

Ю. Федіна відмічає, що в малюнках для дитячої книги «особливого значення <...> набуває настрій, який вони передають. Різні його відтінки (сумні, веселі, іронічні, серйозні) легко сприймаються через малюнки, підказуючи читачеві, як слід ставитися до того чи іншого героя, того чи іншого вчинку, представленого в книзі» [14, 120].

Нормативні документи, що регламентують поліграфічне виконання та гігієнічні вимоги до дитячих видань, задають обов'язкові умови для художніх рішень. Вимоги щодо читабельності, контрастності, параметрів шрифту, якості паперу й безпечності друкарських матеріалів впливають на вибір колористики та прийомів опрацювання фону, на міру деталізації й на допустимі рівні насиченості зображення. Для дослідника це означає необхідність розглядати ілюстрацію не ізольовано, а у зв'язку з матеріальною формою книги, типом друку та якістю відтворення кольору в тиражі. (Державні санітарні норми і правила «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей» (наказ МОЗ України від 18.01.2007 № 13)) [4, 10]. Як зазначають Світлана Гавенко і Марія Мартинюк, «нормативні документи (НД) описують лише стандартні випадки, але ж справжня цінність видання складається з його неповторних особливостей, оскільки поліграфічне оформлення зумовлюється змістом, а зміст кожної книги унікальний. Крім того, варто пам'ятати, що НД мають

переважно рекомендаційний характер, тобто у більшості питань вирішення того чи іншого елементу видання залишається прерогативою видавництва і його фахівців – передусім, технічного редактора чи художньої ради, результат рішень яких – готове видання, мають оцінювати такі самі фахівці – експерти видавничополіграфічної справи» [2, 15].

Проблематика поліграфічної якості дитячих видань має власний дослідницький вимір. Кваліметричні огляди поліграфічного виконання дитячих видань демонструють, що художні характеристики ілюстрації проявляються лише за умови адекватного друку, точності кольоровідтворення та стабільності матеріалів [2, 15–17]. Отже, аналіз ілюстрації як художнього явища має бути доповнений аналізом виробничих параметрів видання, особливо коли йдеться про масові серії та ринкове поширення.

Збереження матеріальності книги в цифрову добу підсилює значення ілюстрації та дизайну як чинників культурної привабливості видання. Книга нерідко набуває рис колекційності, а відтак естетична якість ілюстрації та цілісність дизайнерського рішення стають вирішальними у конкурентному середовищі. Це безпосередньо пов'язує мистецтвознавчий аналіз стилістики з культурологічно-соціологічним аналізом культурного споживання [5, 19–22].

Проблеми видавничої підготовки дитячої книги підкреслюють необхідність інтеграції художніх, редакційних і виробничих компонентів. Для дитячих видань критично важливими є узгодження ілюстрації з версткою, стабільність серійних рішень, коректне розміщення тексту щодо зображення та цілісність композиційних акцентів на сторінці. Така інтеграція визначає реальну комунікативну ефективність книги, оскільки впливає на темп і якість читання [9, 1–160].

Авторська ілюстрація як професійна практика, фокусується на індивідуальній стилістиці ілюстратора та на культурному статусі його роботи. Ілюстратор у сучасній дитячій книзі виступає як співтворець художнього цілого. Це вимагає точнішого опису авторства в книжковій графіці та аналізу того, як авторська манера впливає на рецепцію та культурну легітиміацію видання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті дослідження ілюстрація дитячої книжки України кінця ХХ – початку ХХІ століття постає засобом візуальної комунікації, що поєднує естетичні, педагогічні й соціокультурні функції.

Спадкоємність традицій книжкової графіки та прискорення технологічної модернізації змінюють виробничі стандарти, професійну роль ілюстратора та спектр художніх технік. Авторська ілюстрація дитячої книжки посилює функції ідентифікації видання та організації читання, а цифрові засоби збільшують стилістичну варіативність без зменшення значущості рисунка, композиції та колористики. Теоретичне узагальнення дозволяє трактувати ілюстрацію дитячої книжки України кінця ХХ – початку ХХІ століття як явище, у якому художня мова книжкової графіки взаємодіє з інституційними умовами видавничого виробництва та соціокультурними функціями дитячого читання. Така постановка питання забезпечує можливість поєднати мистецтвознавчий аналіз образної системи з культурологічним аналізом практик читання та культурного споживання. Освітні аспекти ілюстрації, актуалізовані в сучасних дослідженнях ілюстрування літературних творів, є релевантними для дитячої книги, оскільки образ бере участь у формуванні візуальної грамотності та естетичної компетентності.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на розширення емпіричного корпусу дитячих видань кінця ХХ – початку ХХІ століття в Україні з фіксацією видавничих серій, ілюстраторських шкіл, технік друку та параметрів перитексту. Перспективним є використання методів аналізу рецепції, а саме: спостереження за читанням, напівструктурованих інтерв'ю з батьками й педагогами, аналізу читацьких практик у бібліотеках та освітніх установах. Додаткового опрацювання потребує взаємодія художньої концепції ілюстрації з нормативними вимогами до поліграфічного виконання дитячих видань та з параметрами друкарської якості.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розширення емпіричного корпусу конкретних дитячих видань кінця ХХ – початку ХХІ століття з урахуванням нормативних вимог до поліграфічного виконання та аналізом читацької рецепції.

Література

1. Андрющенко Т. Ю., Бережна О. Б. Методика вибору ілюстративного та шрифтового оформлення у виданнях для дітей. *Поліграфія і видавнича справа: Технічні науки*. 2023. № 1 (85). С. 91–100. DOI : <https://doi.org/10.32403/0554-4866-2023-1-85-91-100>. URL : <https://pvs.uad.lviv.ua/media/1-85/11.pdf> (дата звернення: 04.01.2026).

2. Гавенко С., Мартинюк М. Кваліметричний аналіз поліграфічного виконання дитячих видань українського книжкового ринку. *Вісник Книжкової палати*. 2011. № 2. С. 15–17. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2011_2_4 (дата звернення: 03.01.2026).

3. Ганоцька О. В. Авторська ілюстрація як засіб комунікації в сучасному дизайні пакування. *Український мистецтвознавчий дискурс*, (6), 52–63. (2025) DOI : <https://doi.org/10.32782/uad.2025.6.6> URL : <https://orcid.org/0000-0001-6403-1592> (дата звернення: 03.01.2026).

4. Державний стандарт України ДСТУ 29.6-2002. Видання для дітей. Поліграфічне виконання. Загальні технічні вимоги. Київ: Держспоживстандарт України, 2002. 14 с.

5. Кадоркіна Ю. О. Сучасна українська книжкова ілюстрація. Оформлення прози та віршованих збірок. *Молодий вчений*. 2018. № 12(1). С. 19–22. DOI : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-5>. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_12\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_12(1)_7) (дата звернення: 05.01.2026).

6. Майовець А. «Ручками» чи «мишкою»? Досвід ілюстраторів, випускників Української академії друкарства, останньої чверті ХХ ст. Міжнародний благодійний фестиваль казок KAZKOVYY KARNAVAL. Публікації круглого столу на тему «Сучасна ілюстрація казки: книга, сцена, анімація», 2013. С. 45–50. URL : http://library.artcenter.org.ua/id/eprint/26/1/mayovets_kk_13.pdf (дата звернення: 05.01.2026).

7. Майовець А. В. Комп'ютерна графіка й ілюстрування творів для дітей: художньо-стилістичні особливості (на прикладі випускників ЛНАМ). *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2015. Вип. 27. С. 171–181. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnam_2015_27_19 (дата звернення: 02.01.2026).

8. Новік Г. В., Земцова П. О. Сучасна ілюстрація. Видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га». *Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць*. Дизайн. Київ: НАУ, 2021. Вип. 24. С. 95–103. DOI: <https://doi.org/10.18372/2415-8151.24.16296>. URL : <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/16296/23569> (дата звернення: 08.01.2026).

9. Огар Е. І. Дитяча книга: проблема видавничої підготовки : навч. посіб. Львів : Аз-Арт, 2002. 160 с.

10. Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»: наказ МОЗ України від 18.01.2007 № 13. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0077-07> (дата звернення: 05.01.2026).

11. Рябінова І. М., Ямроз Л. С., Токарев О. В. Сучасна дитяча книжкова ілюстрація: художньо-образні особливості та техніки виконання. *Екзистенційні виклики освіти, науки, безпеки та здоров'я в сучасних умовах: пошуки молодих вчених*. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2024. С. 286–288. DOI : <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-86>. URL : <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/>

view/372/11339/25630-1 (дата звернення: 05.01.2026).

12. Токар М. І. Мистецтвознавчі дослідження ХХ ст. книжкової ілюстрації української дитячої літератури крізь призму вітчизняної книжкової графіки першої третини ХХ ст. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2018. Вип. 2. С. 102–106. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tnvakho_2018_2_18 (дата звернення: 06.01.2026).

13. Токар М. Художньо-естетичні особливості дитячої книжкової ілюстрації. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2018. Вип. 35. С. 220–233. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1313155>. URL : <https://visnyk.lnam.edu.ua/system/files/201835/visnyk-lnam-no-35-2018-maryna-tokar-220-233-stor.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).

14. Федіна Ю. Освітньо-виховний потенціал ілюстрації дитячої книги. *Вісник інституту розвитку дитини*. 2014. Вип. 35. С. 119–124.

References

1. Andriushchenko, T. Yu., & Berezhna, O. B. (2023). Methodology for selecting illustrative and font design in children editions. *Printing and Publishing: Technical sciences*, 1 (85), 91–100. DOI: <https://doi.org/10.32403/0554-4866-2023-1-85-91-100>. <https://pvs.uad.lviv.ua/media/1-85/11.pdf> [in Ukrainian].

2. Havenko, S., & Martyniuk, M. (2011). Qualimetric analysis of the printing quality of children's publications on the Ukrainian book market. *Bulletin of the Book Chamber*, (2), 15–17. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2011_2_4 [in Ukrainian].

3. Hanotska, O. V. (2025). Author's illustration as a means of communication in contemporary packaging design. *Ukrainian Art Discourse*, (6), 52–63. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.6.6>. <https://orcid.org/0000-0001-6403-1592> [in Ukrainian].

4. State Standard of Ukraine DSTU 29.6-2002. (2002). Publications for children. Printing. General technical requirements. Derzhspozhyvstandart Ukrainy [in Ukrainian].

5. Kadorkina, Yu. O. (2018). Contemporary Ukrainian book illustration. Design of Prose and Poetry Collections. *Young Scientist*, 12(1), 19–22. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-9-61-5> [in Ukrainian].

6. Maiovets, A. (2013). 'By Hand' or 'With a Mouse'? The experience of illustrators, graduates of the Ukrainian Academy of Printing, in the last quarter of the 20th century. KAZKOVYY KARNAVAL International Charity Fairy Tale Festival. Proceedings of the round table on 'Contemporary fairy tale illustration: book, stage, animation', 45–50.

http://library.artcenter.org.ua/id/eprint/26/1/mayovets_kk_13.pdf [in Ukrainian].

7. Maiovets, A. V. (2015). Computer graphics and the illustration of children's literature: artistic and stylistic features (based on the example of LNAM graduates). *Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, 27, 171–181. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VInam_2015_27_19 [in Ukrainian].

8. Novik, H. V., & Ziemtsova, P. O. (2021). Contemporary Illustration. A-ba-ba-ha-la-ma-ha Publishing House. *Theory and Practice of Design. Design*, 24, 95–103. DOI: 10.18372/2415-8151.24.16296. <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/16296/23569> [in Ukrainian].

9. Ohar, E. I. (2002). Children's Books: The Problem of Publishing Preparation. *Az-Art* [in Ukrainian].

10. On the Approval of State Sanitary Norms and Rules 'Hygiene Requirements for Printed Materials for Children': Order of the Ministry of Health of Ukraine No. 13 (18 January 2007). <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0077-07> [in Ukrainian].

11. Riabinova, I. M., Yamroz, L. S., & Tokariev, O. V. (2024). Contemporary Children's Book Illustration: Artistic and Visual Features and Techniques. *Existential Challenges in Education, Science, Security and Health in the Modern World: Research by Young Scientists*, 286–288. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-86>. <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/372/11339/25630-1> [in Ukrainian].

12. Tokar, M. I. (2018). Art-historical studies of 20th-century book illustration in Ukrainian children's literature through the prism of domestic book graphics of the first third of the 20th century. *Traditions and Innovations in Higher Architectural and Art Education*, 2, 102–106. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tnvakho_2018_2_18 [in Ukrainian].

13. Tokar, M. I. (2018). Artistic and aesthetic features of children's book illustration. *Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, (35), 220–233. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1313155>.

<https://visnyk.lnam.edu.ua/system/files/201835/visnyk-lnam-no-35-2018-maryna-tokar-220-233-stor.pdf> [in Ukrainian].

14. Fedina, Yu. (2014). The educational and formative potential of children's book illustrations. *Bulletin of the Institute of Child Development*, 35, 119–124 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.01.2026
Отримано після доопрацювання 01.02.2026
Прийнято до друку 12.02.2026
Опубліковано 31.03.2026